

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní JUDr. Kateřinou Štěpánovou v právní věci

žalobce: **L. K. W. T.**
státní příslušnost Kamerunská republika
trvale pobytem v Pobytovém středisku Havířov, Na Kopci 5
735 64 Havířov – Dolní Suchá
zastoupen JUDr. Adamem Valíčkem, MBA, advokátem
sídlem nám. Svobody 87/18, 602 00 Brno

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**
se sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí ze dne 8. 9. 2023, č. j. OAM-298/ZA-ZA11-K03-R2-2020,
o udělení mezinárodní ochrany

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného Ministerstva vnitra České republiky **se ruší** a věc **se mu vrací** k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** uhradit žalobci náklady řízení ve výši 12 342 Kč k rukám JUDr. Adama Valíčka, advokáta, a to do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. V nynější věci soud přezkoumává rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 9. 2024 o neudělení mezinárodní ochrany žalobci podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).
2. Soud předesílá, že ve věci žalobce rozhoduje již podruhé v řadě.
3. První rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 6. 2021 č. j. OAM-298/ZA-ZA11-K03-2020, o neudělení mezinárodní ochrany žalobci v žádné z jejích forem Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 11. 11. 2021, č. j. 18 Az 28/2021-41, rušil. Žalovaného v něm zavázal, „aby si v průběhu správního řízení opatřil takové informace o Kamerunské republice, které by důvěryhodným způsobem odpověděly na otázku, ke kterým konkrétním státním orgánům se žalobce mohl obrátit, jak ve skutečnosti tyto státní orgány fungují a jak efektivně je v takových případech poskytovaná pomoc žadatelům. Informace by také měly spolehlivě odpovědět na otázku systému fungování těchto státních orgánů a na to, kam se žalobce, jakožto žadatel o pomoc proti protiprávnímu jednání soukromých osob může obrátit s případnou stížností proti nečinnosti těchto orgánů. Na tyto otázky rozhodně nedává odpověď žalovaným opatřena zpráva Ministerstva zahraničních věcí USA o dodržování lidských práv Kamerunu za rok 2019. Tato zpráva naopak vypovídá o porušování lidských práv bezpečnostními složkami, které vláda odpovídajícím způsobem nevyšetřovala, naopak se objevilo několik zpráv, že vláda nebo její zástupci spáchali svévolná a nezákonná zabití použitím nepřiměřené síly při výkonu úředních povinností. Civilisté byli zabíjeni anglofonními separatisty a skupinami Boko Haram ISIS-W. Kromě jiného zpráva uvádí, že vládní bezpečnostní složky mají na svědomí zmizení osob podezříváných z toho, že patří mezi anglofonní separatisty a politické protivníky a pojednává o případech mučení a jiného krutého, nelidského nebo ponižujícího zacházení či trestání“. Krajský soud uzavřel, že odůvodnění napadeného rozhodnutí, co se týče neudělení azylu podle § 12 písm. b) či doplňkové ochrany podle § 14a z důvodu uvedeného v odst. 2 písm. b) zákona o azylu žalobci, je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů a první rozhodnutí žalovaného (ze dne 4. 6. 2021) pro vady řízení zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

II. Relevantní skutková zjištění z obsahu správního spisu

4. Tvrzeným důvodem žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany je nemožnost návratu do vlasti. Obává se jednak, že bude vládními úřady vyslýchán v souvislosti s možnou podporou separatistické skupiny Ambaboy, jakož i toho, že bude členy této separatistické skupiny nalezen. Dalším uváděným důvodem je špatná bezpečnostní situace v zemi jeho původu a absence vhodného a bezpečného zázemí v této zemi.
5. Z obsahu připojeného správního spisu žalovaného krajský soud zjistil, že žalobce podal žádost o udělení mezinárodní ochrany dne 3. 6. 2020. V rámci poskytnutí údajů k této žádosti uvedl dne 19. 6. 2020, že z Kamerunu vycestoval letecky dne 14. 10. 2016 na základě

cestovního dokladu a studentského víza do Indie, kde zůstal 3-4 roky. Z Indie následně odletěl 15. 1. 2020 do České republiky s uděleným českým kulturním vízem a cestovním dokladem. Jako důvody své žádosti o mezinárodní ochranu uvedl, že se nemůže vrátit do Indie, jelikož mu do této země nechtějí vydat vízum k návratu. Zároveň se nemůže vrátit ani do Kamerunu, protože tam měl problémy se separatisty. Vesnice, ve které bydlel, byla vypálena a žalobce se bojí o svůj život. Není tam žádné místo, kde by mohl žít bezpečně a svobodně. Z obsahu správního spisu žalovaného bylo dále zjištěno, že téhož dne, tedy 19. 6. 2020, byl s žalobcem proveden pohovor k jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany. V rámci pohovoru žalobce označil jako důvod odjezdu z Kamerunu to, že když se vracel ze školy, byl spolu s dalšími chlapci unesen a vězněn v buši separatisty. Bylo to po dobu asi jednoho měsíce a trénovali je, aby se z nich stali bojovníci za oddělení od zbytku Kamerunu. Stalo se to v červnu 2016, kdy studoval na střední škole s internátem v Tiko v Jihozápadním regionu. Dokončil středoškolské vzdělání a vracel se z Tika do Munya a cestou jej unesli separatisté zvaní Ambaboys usilující o oddělení anglicky mluvící části Kamerunu od zbytku země pod jménem Ambazonia. Asi po měsíci byl jejich kemp napaden armádou a žalobci se přitom podařilo utéci s jedním kamarádem a vrátit se do své vesnice Munya, kde se po třech dnech dozvěděl, že jej Ambaboys hledají. Odešel do Douala k tetě, která mu poradila, aby odjel do hlavního města k jejímu kamarádovi; žalobce si vyřídil pas a odjel do Indie na studentské vízum. Na otázku, zda měl v Kamerunu ještě nějaké jiné problémy, odpověděl, že poté, co armáda zaútočila na kemp Ambaboys, hledá všechny lidi, kteří se toho účastnili, tedy i jeho. Jeho jméno figuruje na nějakém seznamu. S vydáním cestovního pasu i s vycestováním z Kamerunu a se získáním víza žádné problémy neměl. To, že je uveden na vládním seznamu osob proto, že jej separatisté Ambaboys drželi, může pro něj znamenat dotazování, výslech i mučení. Žalobce dále při pohovoru podrobně popsal své zajetí separatisty. Během měsíčního zadržení byl zařazen do jejich výcviku a při napadení policejní stanice v nedaleké vesnici natočili video, ve kterém se k útoku přiznávají. Po útěku z jejich tábora se s nimi již nikdy nesetkal, ale hledali jej v jeho vesnici. Žalobce se v případě návratu obává, že je stále hledán Ambaboys. Je také možné, že je hledán i vládou. Bojí se, že by mohl být znovu vtažen do separatistických bojů. K případné možné pomoci ze strany státních orgánů uvedl, že se obává, že by si mysleli, že je spojen s Ambaboys. Závěrem pohovoru uvedl, že pokud by se situace v Kamerunu zlepšila a uklidnila, rád by se tam vrátil, jelikož tam má svou rodinu, kterou po několik let neviděl. Z České republiky se chtěl vrátit do Indie a dokončit tam své studium. Měl zpáteční letenku na 7. 3. 2020, avšak nepředpokládal, že mu bude zamítnuto zpáteční vízum.

6. Součástí správního spisu žalovaného před prvním rozhodnutím žalovaného ze dne 4. 6. 2021 byly tyto informace o zemi původu žalobce:

- Zpráva Ministerstva zahraničních věcí USA ze dne 11. 3. 2020 o dodržování lidských práv za rok 2019;
- Informace odboru azylové a migrační politiky MVČR ze dne 9. 2. 2021 o anglofonní krizi;
- Informace odboru azylové a migrační politiky MVČR ze dne 24. 2. 2021 nazvaná „Ambazonští separatisté – Ambaboys, násilné incidenty v Buea v červnu a v červenci 2016“.

7. Po rušícím rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 11. 11. 2021 si žalovaný zajistil následující informace o zemi původu žalobce:
- Informace MZV ČR, č. j. 112652/2023-MZV/LPTP ze dne 16. 6. 2023: Situace anglicky hovořících občanů a navrátilců;
 - Zpráva Centra pro dokumentaci a výzkum (CEDOCA), Úřadu generálního komisaře pro uprchlíky a osoby bez státní příslušnosti (CGRA), Belgické království, ze dne 16. 5. 2022: Způsob, jakým státní úřady zacházejí s anglicky hovořícími občany vracejícími se do země;
 - Zpráva Centra pro dokumentaci a výzkum (CEDOCA), Úřadu generálního komisaře pro uprchlíky a apatridy (CGRA), Belgické království, z února 2023: Anglofonní regiony: bezpečnostní situace.
8. S podklady pro vydání rozhodnutí se žalobce seznámil dne 14. 7. 2023 a písemně se k nim vyjádřil dne 27. 7. 2023.
9. Žalovaný po takto zajištěném doplnění nově rozhodl napadeným rozhodnutím. Důvody uváděné žalobcem dle žalovaného nebylo možno podřadit pod důvody taxativně vymezené v § 12 písm. a), b) zákona o azylu; žalovaný neshledal důvody ani pro udělení mezinárodní ochrany žalobci podle § 13, § 14, § 14a a § 14b téhož zákona. Mezinárodní ochranu žalobci proto neudělil. V novém rozhodnutí, stručně shrnuto, vycházel sice z premisy, že již nelze plně vyloučit existenci seznamu osob podezřelých ze spolupráce se separatisty. Setrval však na závěru, že byť nelze vyloučit zápis jména žalobce do uvedeného seznamu, stalo se tak způsobem vylučujícím jeho identifikaci. Nelze proto hovořit o podložené obavě z negativního jednání vůči žalobci ze strany kamerunských bezpečnostních sil. Žalovaný v nyní napadeném rozhodnutí již nevyločil ani únos žalobce. Zařazení na seznam osob podporující separatisty ovšem dle žalovaného nelze považovat za skutečnost, která by zakládala obavy z následného zadržení jeho osoby v případě návratu. Žalobce o konkrétních problémech se státními úřady, policií či armádou nezmínil; policii či příslušné úřady neinformoval o svém únosu a nepožádal o pomoc a ochranu před případným dalším jednáním únosců, a tudíž nelze dojít k závěru, že by mu policie v jeho konkrétním případě nepomohla. Žalovaný na podkladě Informace MZV ČR z června 2023 poukázal na to, že i v Kamerunu, i když to může být spojeno s obtížemi, lze proti nelegálnímu postupu policie či ozbrojených složek, požádat o pomoc a ochranu. Žalovaný takto uzavřel, že po novém posouzení je pravděpodobnost, že bude žadatel identifikován jako osoba podezřelá z podpory separatistů z roku 2016 zcela mizivá. Rovněž vyloučil, že by mohl být žalobce po svém návratu do země původu vyhledán členy Ambaboys. Považoval to za nelogické s ohledem na tlak kamerunských úřadů na aktivity této skupiny a chaos v jejich vedení. Žalobce pro skupinu nebyl nijak důležitý. Žalovaný dodal, že existuje několik nevládních organizací, které se věnují pomoci navrátilcům osobám. K doplňkové ochraně žalovaný zopakoval, že zápis žalobce na vládní seznam osob podporujících separatisty není v takové formě, aby umožňovala jeho identifikaci. Úřady se zaměřují na osoby přímo spjaté se separatisty, což není případ žalobce. Obavu z nalezení zbývajících členů skupiny Ambaboys považoval žalovaný za absurdní.

III. Žalobní body

10. V žalobě žalobce nesouhlasí s napadeným rozhodnutím v celém jeho rozsahu.
11. Detailně k jednotlivým azylovým důvodům poukazuje na informace o zemi původu a má za to, že je žalovaný nesprávně vyhodnotil. Situaci v Kamerunu nepřiměřeně bagatelizuje.
12. Obsáhle cituje judikaturu Nejvyššího správního soudu a zdůrazňuje zásadu benefit of doubt.
13. Závěrem je přesvědčen, že žalovaný nerespektoval závazný právní názor vyslovený v rušícím rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 11. 11. 2021. Žalovaný tak nedostál pokynů krajského soudu.
14. Navrhuje zrušení napadeného rozhodnutí a vracení věci žalovanému k dalšímu řízení.

IV. Vyjádření žalovaného

15. Žalovaný je přesvědčen, že vycházel z dostatečně zjištěného skutkového stavu. Přijaté řešení odpovídá konkrétním okolnostem daného případu. Je patřičně odůvodněno.
16. Žalobce nebyl nikdy politicky aktivní, z vlasti vycestoval legálně, nehrozí mu žádné pronásledování, a to ani pro domnělý seznam separatistů, ani pro obvinění z terorismu. Odkázal na podrobné odůvodnění napadeného rozhodnutí.
17. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby jako nedůvodné.

V. Duplika žalobce

18. V reakci na vyjádření žalovaného žalobce polemizuje zejména s jeho závěrem, že v Kamerunu je možné se proti nezákonnému postupu kamerunských úřadů (policie) obrátit s žádostí o pomoc a ochranu na jiné či jím nadřízené orgány. Tato informace z informací o zemi původu neplyne.

VI. Posouzení věci krajským soudem

19. Krajský soud shledal žalobu přípustnou, podanou oprávněnou osobou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.) a včasnou (§ 72 odst. 1 s. ř. s.). V přezkumném řízení soudním je soud povinen zkoumat, zda vydané rozhodnutí je zákonné a bezvadné.
20. Žaloba je důvodná.
21. Podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu lze závazný právní názor krajského soudu vyslovený ve rušícím rozsudku podle § 78 odst. 5 s. ř. s. překlenout jen výjimečně. Význam závazného právního názoru krajského soudu nelze snižovat a chápat jej tak, že by o něm správní orgán v dalším řízení mohl volně uvážit (tedy jej svým dalším postupem i popřít). Závazný právní názor naopak určuje další kroky správního orgánu i úvahy, o něž bude správní orgán opírat závěrečné hodnocení zjištěných skutkových okolností (srov.

rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 9. 2004, č. j. 5 A 110/2002–25, č. 442/2005 Sb. NSS). Vázanost správního orgánu právním názorem soudu proto může být prolomena pouze v důsledku nových skutkových zjištění, při změně právní úpravy (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 6. 2004, č. j. 2 Ads 16/2003–56, č. 352/2004 Sb. NSS) nebo pokud byl právní názor v mezidobí překonán judikaturou vyšších soudů (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 5. 2016, č. j. 1 Azs 31/2016–36). Kromě uvedených výjimek je správní orgán v dalším řízení povinen závazný právní názor krajského soudu bezvýhradně respektovat.

22. Již výše (v bodě 3 tohoto rozsudku) krajský soud citoval závazný právní názor vyjádřený v rušícím rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 11. 11. 2021. Žalovaný si v návaznosti na tento pokyn zajistil informace o zemi původu, jak jsou vyjmenovány v bodě 7 tohoto rozsudku.
23. Co se týče konkrétních možností, kam se mohl žalobce obrátit s žádostí o pomoc, k těm se velice stručně vyjadřuje zpráva Informace MZV ČR, č. j. 112652/2023-MZV/LPTP ze dne 16. 6. 2023 (jak ostatně uvádí žalovaný v napadeném rozhodnutí na jeho straně 11, v třetím odstavci). V odpovědi na otázku, zda je možné se proti nezákonnému postupu kamerunských úřadů (policie) obrátit s žádostí o pomoc na jiné či jim nadřízené orgány či instituce (soudy), tato informace (srov. informaci na čl. 120 správního spisu, odpověď na sedmou otázku), uvádí, že *je to možné, nicméně v Kamerunu je obtížné dovolat se ochrany i v případě obviněných vysokých politických činitelů, natož pak v případě jednotlivců obviněných z „terorismu“*.
24. Tato informace o zemi původu nedává důvěryhodnou odpověď na otázku, *„ke kterým konkrétním státním orgánům se žalobce mohl obrátit, jak ve skutečnosti tyto státní orgány fungují a jak efektivní je v takových případech poskytovaná pomoc žadatelům. Informace by také měly spolehlivě odpovědět na otázku systému fungování těchto státních orgánů a na to, kam se žalobce, jakožto žadatel o pomoc proti protiprávnímu jednání soukromých osob může obrátit s případnou stížností proti nečinnosti těchto orgánů“*, k jejímuž zodpovězení byl žalovaný zavázán krajským soudem. Informace vůbec nespecifikuje, ke kterým konkrétním státním orgánům se mohl žalobce obrátit, jak ve skutečnosti tyto orgány fungují a jak efektivní je v takových případech poskytovaná pomoc žadatelům. Žalovaný sice uvedl, že se žalobce mohl obrátit na tamní policii, již však neuvedl, jak tato ve skutečnosti funguje a nakolik efektivně poskytuje žadatelům pomoc. Vypovídací hodnota této informace je navíc relativizována dovětkem o tom, že dovolat se ochrany je obtížné, a to i pro obviněné vysoké politické činitele, natož v případě jednotlivců obviněných z „terorismu“.
25. Žalovaný pak již zcela opomněl následovat závazný právní názor v části otázky týkající se toho, kam se žalobce mohl obrátit s žádostí o pomoc proti protiprávnímu jednání soukromých osob a s případnou stížností proti nečinnosti státních orgánů.
26. Z takto zjištěných informací přesto žalovaný činí závěr, že (viz strana 11, třetí a čtvrtý odstavec napadeného rozhodnutí) že lze v Kamerunu (byť s jistými – blíže nespecifikovanými – obtížemi) proti nelegálnímu postupu policie či i ozbrojených složek žádat o pomoc a ochranu. Nevyužití takové „pomoci“ pak hodnotí „v neprospěch žalobce“.

27. Takový postup žalovaného nemůže nyní krajský soud aprobovat.
28. Nerespektování závazného právního názoru vysloveného správním soudem v rušícím rozsudku má bez dalšího za následek zrušení nového rozhodnutí správního orgánu pro nezákonnost (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 9. 2003, č. j. 1 A 629/2002–25, č. 73/2004 Sb. NSS, ze dne 18. 6. 2020, č. j. 2 Afs 282/2018–41, či ze dne 25. 2. 2021, č. j. 9 Afs 177/2020–48).
29. V řízení o žalobě proti novému rozhodnutí správního orgánu se tedy u otázek, které byly krajským soudem zodpovězeny při zrušení původního rozhodnutí, přezkoumává pouze to, zda správní orgán postupoval v souladu se závazným právním názorem krajského soudu. Ohledně takto vyřešených otázek totiž již není prostor pro polemiku (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 11. 2020, č. j. 1 As 312/2020–39).
30. Správní orgán může rozhodnout v rozporu se závazným právním názorem krajského soudu jen výjimečně. Pokud tak učiní, musí být jeho rozhodnutí řádně a dostatečně odůvodněno, a to včetně uvedení důvodů pro odchýlení se od závazného právního názoru (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 12. 2020, č. j. 8 As 193/2018–102). Nedostatečné odůvodnění správního rozhodnutí (včetně absence důvodů nerespektování závazného právního názoru) přitom nemůže být nahrazeno či doplněno ve vyjádření k žalobě či v kasační stížnosti (srov. již výše zmíněný rozsudek č. j. 1 A 629/2002–25, a rozsudek ze dne 27. 4. 2022, č. j. 8 As 115/2019–52).
31. V nynější věci žalovaný nerespektoval závazný právní názor vyslovený krajským soudem v rušícím rozsudku ze dne 11. 11. 2023. Neuvedl přitom, a neodůvodnil ani, proč by se od takto vysloveného právního názoru hodlal odchýlit.
32. Krajský soud proto nyní nemá ve světle citované judikatury jinou možnost než napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit pro nezákonnost, neboť žalovaný nepostupoval v souladu se závazným právním názorem rušícího rozsudku.
33. V novém řízení proto žalovaný podá **důvěryhodnou** odpověď na otázku, ke kterým konkrétním státním orgánům se žalobce mohl obrátit, jak ve skutečnosti tyto státní orgány fungují a jak efektivní je v takových případech poskytovaná pomoc žadatelům. Informace by také měly spolehlivě odpovědět na otázku systému fungování těchto státních orgánů a na to, kam se žalobce, jakožto žadatel o pomoc proti protiprávnímu jednání soukromých osob může obrátit s případnou stížností proti nečinnosti těchto orgánů. Teprve na podkladě těchto informací nově posoudí žádost žalobce o mezinárodní ochranu a v případě přetrvávajících pochybností neopomene uvážit o aplikaci zásady *benefit of doubt* ve prospěch žadatele o azyl.

VII. Závěr a náklady řízení

34. Krajský soud na podkladě výše uvedeného zrušil napadené rozhodnutí pro nezákonnost dle § 78 odst. 1 s. ř. s. pro nerespektování závazného právního názoru. Současně věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení podle § 78 odst. 4 s. ř. s., v němž je žalovaný vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku podle § 78 odst. 5 s. ř. s.

35. Zbývá doplnit, že krajský soud vzhledem k přijatému závěru nevypořádal všechny vznesené námitky žalobce.
36. V řízení byl plně procesně úspěšný žalobce, jemuž v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. vzniklo právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný je zavázán k náhradě nákladů řízení žalobci v rozsahu tří úkonů právní služby - převzetí a příprava zastoupení, sepsí žaloby a dupliky [§ 11 odst. 1 písm. b) a písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů] v celkové výši 9 300 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) a § 7 bod 5 ve spojení s § 12 odst. 4 advokátního tarifu], k čemuž náleží náhrada hotových výdajů ve výši 900 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Advokát je plátcem daně z přidané hodnoty a jeho odměna s připočtením DPH v zákonné výši činí celkem částku ve výši 12 342 Kč. Tato částka mu bude vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je možno podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti tomuto rozsudku odmítne pro nepřijatelnost, pokud nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá toto vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

Ostrava 6. srpna 2024

JUDr. Kateřina Štěpánová
samosoudkyně